

MENAXHIMI I QËNDRUESHËM I UJIT PËRBALLË *Ndryshimeve Klimatike*

KONFERENCA DHE EKSPOZITA E 13TE
E PËRBASHKËT BALLKANIKE

11-12-13 NËNTOR 2025
DURRËS, SHQIPËRI

Si po përgatiten kompanitë e ujit në Kosovë për sfidat klimatike?

Planet, praktikat dhe përvojat nga terreni

Erdonita Humolli
SHUKOS

Durrës, Shqipëri, 12.11.2025

STRUKTURA E PREZANTIMIT

- Metodologjia
- Historiku i zhvillimit të PSU-ve në Kosovë
- Rezultatet e anketimit dhe analiza e PSU-ve
- Çfarë është arritur?
- Sfidat dhe mangësit
- Rekomandimet

METODOLOGJIA

Ky punim bazohet në përzierjen e dy metodave hulumtuese duke kombinuar analizën përmbajtësore me pyetësor të strukturuar dërguar të 7 Kompanive Rajonale të Ujësjetësimit dhe Kanalizimit (KRU). Të dhënat janë analizuar në mënyrë cilësore, duke u fokusuar në sfidat, boshllëqet dhe mundësitë për përmirësim .

Analizë

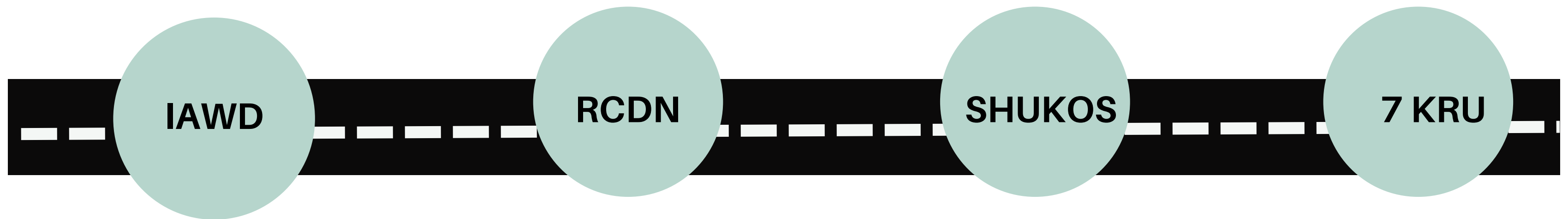
7 Planet e Sigurisë së Ujit
2 Plane për Menaxhimin e Krizave
Standardet e OBSH-së
Legjislacioni vendor
Direktivat e BE-së

Anketim

5 / 7 KRU-të janë përgjigjur
7 sesione
16 pyetje specifike

Historiku i zhvillimit të PSU-ve në Kosovë

- Korrikulën bazë
- ToT
- Pjesërisht zhvillimin e aktiviteteve
- Përgaditjen e materialit

- Zhvillimin e fazës pilotuese
- Mbështetjen e ekspertëve lokal
- Vizitat në teren
- Zhvillimin e fazës së plotë

- Zhvillimin e dy metodologjive specifike bazuar në kornizë ligjore në Kosovë dhe nevojat e KRU-ve
- Zhvillimin e takimeve suportuese për finalizimin e PSU-ve

Bashkëfinancuese dhe përfituese të programit PSU

- Emerimi i ekipes përgjegjese për të punuar në PSU dhe MK
- Participim financiarë për zhvillimin e aktiviteteve

Historiku i zhvillimit të PSU-ve në Kosovë

Trajnimi i trajnerëve lokal

3 ToT të realizuara
8 ekspert lokal të trajnuar

Zhvillimi i Planit të Veprimit

Plani i Veprimit për fazën pilotuese
Plani i Veprimit për fazën Finale

Shkëmbimi i përvojave

1 Shkëmbim kolegjial me ADKOM
1 Shkëmbim kolegjial në nivel IAWD
2 Shkëmbime kolegjiale me SHUKALB

Hartimi i metodologjive së PSU-së dhe PMK

Metdologjia e zhvillimit të PSU-ve
Metodologjia e zhvillimit PMK dhe reagimit në kohë krizash

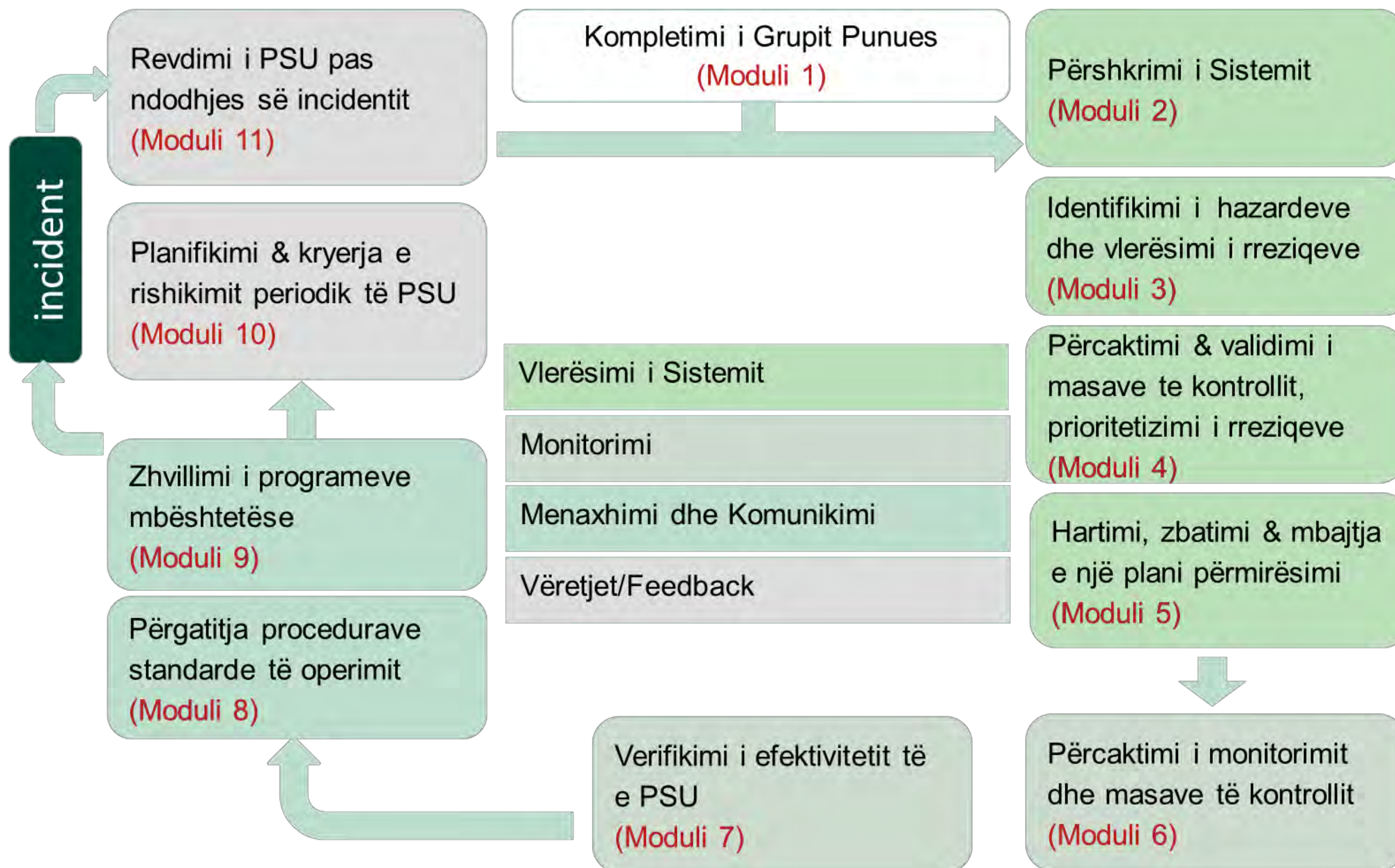
Trajnimi i koordinatorëve të ujësjellësave

4 Trajnime	9 Takime individuale
7 Workshope	+30 të trajnuar
7 Vizita në teren	

Hartimi i PSU-ve nga 7 KRU-të

Gati për tu aprovuar nga Bordet e KRU-ve
Duhet të dorëzohen tek Komisioni Qeveritar deri në Dhjetor 2025

Planet e Sigurisë së Ujit

**Burimi: Afrim Lajci,
Metodologjia e PSU,
Prezantimi
“Metodologjia e
përdorur
dhe mësimet e
nxjerra”, Shtator 2022*

Planet e Sigurisë së Ujit

Planet e Sigurisë së Ujit (PSU) të hartuara nga vetë ekipet e brendshme të KRU-ve kanë sjellë një vlerë të veçantë:

- reziqet (hazardet) janë identifikuar në mënyrë reale dhe praktike, bazuar në përvojat konkrete të terrenit
- Kjo ka bërë që planet të jenë jo thjesht dokumente, por udhërrëfyes të zbatueshëm në situata të vërteta.
- Masat e kontrollit të përcaktuara për secilin rrezik përbëjnë një bazë solide për parandalimin dhe reduktimin e ndikimit të krizave klimatik

5 Lloje Kryesore të hazardeve

(i) mikrobiologjik, (ii) kimikë, (iii) radiologjik, (iv) hazardet e pranueshmërisë, dhe (v) hazardet e sasisë

3 Faza të Procesit

(i)burim
(ii)trajtim
(iii) rrjetin shperndares

Planet e Sigurisë së Ujit

Nr.	Faza e procesit	Ngjarja hazarde	Lloji i hazardit	Përshkrimi i masave ekzistuese të kontrollit	A janë masat e kontrollit efektive?				Risqet për të cilat ekzistojnë kontrollet			
					Shënimet e validimit	Po	Jo	Deridiku	Mundësia e ndodhjes	Ashpërsia e pasojave	Poentimi i riskut	Niveli i riskut
1	Burimi – Babaj bakes	Zvogëlimet e kapacitetit të ujtit për shkak të përmblytjes së veprës në rrës	A,S,K	Janë nderfuar ndaltesa teknike për pengimin e depërimit të mbeturinave	Kemi probleme të vazhdueshme sidomos në pranverë dhe vjeshtë gjithë	-	-	-	-	-	15	I Lartë
2	Burimi sipërfaqësor liqe i Badovcit	Mospërdorimi i ujtit në Liqenin e Badovcit në vjeshtë (X), për	K,M,S	Procedura standarde	Zbatohet Analizat laboratorike , Ujja e trajtim	-	-	+	5	5	25	I Lartë
7	Puset nëntokësore në Stacionet e veqanta të	Reshjet intensive, depërtimi i ujërave sipërfaqësore	M,K	Monitorim i vazhdueshëm	Janë marrë masa dhe janë parandaluar hudhja e	-	-	+	5	3	15	I Lartë
5	6 Puset – FTU Kline	Ujja e nivelit të ujtit në lumen Drini i bardh	S	Përdorimi të sistemit të ujtitjes (vendosja e pompave në lum	Pastrimi i rregullt i puseve dhe mirmbajtja e pompave	+	-	-	5	3	15	I Lartë
	Burimi – vepra ujëmarrëse	Mungesa e sasive të ujtit si pasojë e thatësisë së	S	Përdorimi i teknikave të kursimit dhe menaxhimit të	Masat për menaxhim të ujtit janë të zbatueshme	-	-	-	-	4	4	I Lartë
	Burimet e ujtit – Lumi Madh – Gërticë	Burimi i ujtit është afër ku gjendet sistemi i	M,K	Matja e cilesis se ujtit me shpesh	Pritet te mirren masat	+	-	-	2	8	16	I Lartë

35 > Renditje e rrezikut të ulët

78 > Renditje e rrezikut mesatar

22 > Renditje e lartë e rrezikut

Planet e Sigurisë së Ujit

7
KRU

Planin e Permiresimit

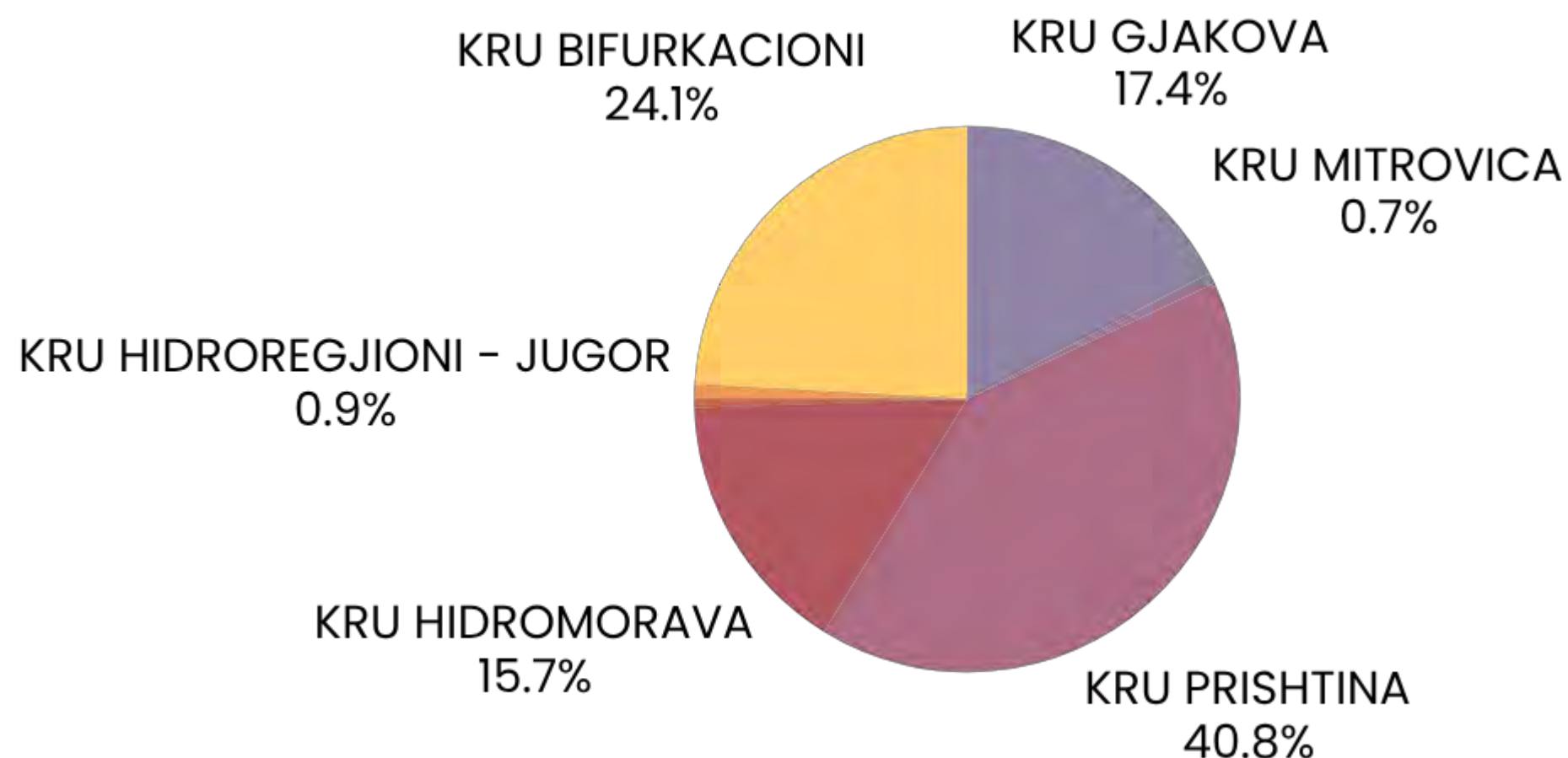
103,240,700 €

BUXHET TOTAL

80%

MBI

Perbehet nga 3 KRU: Prishtina,
Bifurkacioni, Gjakova

Planet e Sigurisë së Ujit nuk janë vetëm analiza teknike – ato përfshijnë edhe vlerësim financiar për zbatimin e masave.

**Burimi: Plani Sigurise
se Ujit, KRU
(Prishtina, Mitrovica, Gj
akova, Hidromorava, Bi
furkacioni, Hidroregjio
ni Jugor, Hidrodrini)
", Shtator 2022*

Rezultatet e Anketimit

Përvoja me sfidat klimatike

Përballja e KRU-ve me thatësirat, përmbytjet dhe ndotjet

Rreziqet dhe hazardët kryesorë

Ka përmbajtur 4 pyetje ku edhe njëherë personat përgjegjës kanë theksuar rreziqet kryesore

Masat dhe gatishmëria

Kjo pjesë ka qenë e lidhur më shumë me gadishmërinë e KRU-ve për veprim në kohë krizash

Stafi dhe kapacitetet njerëzore

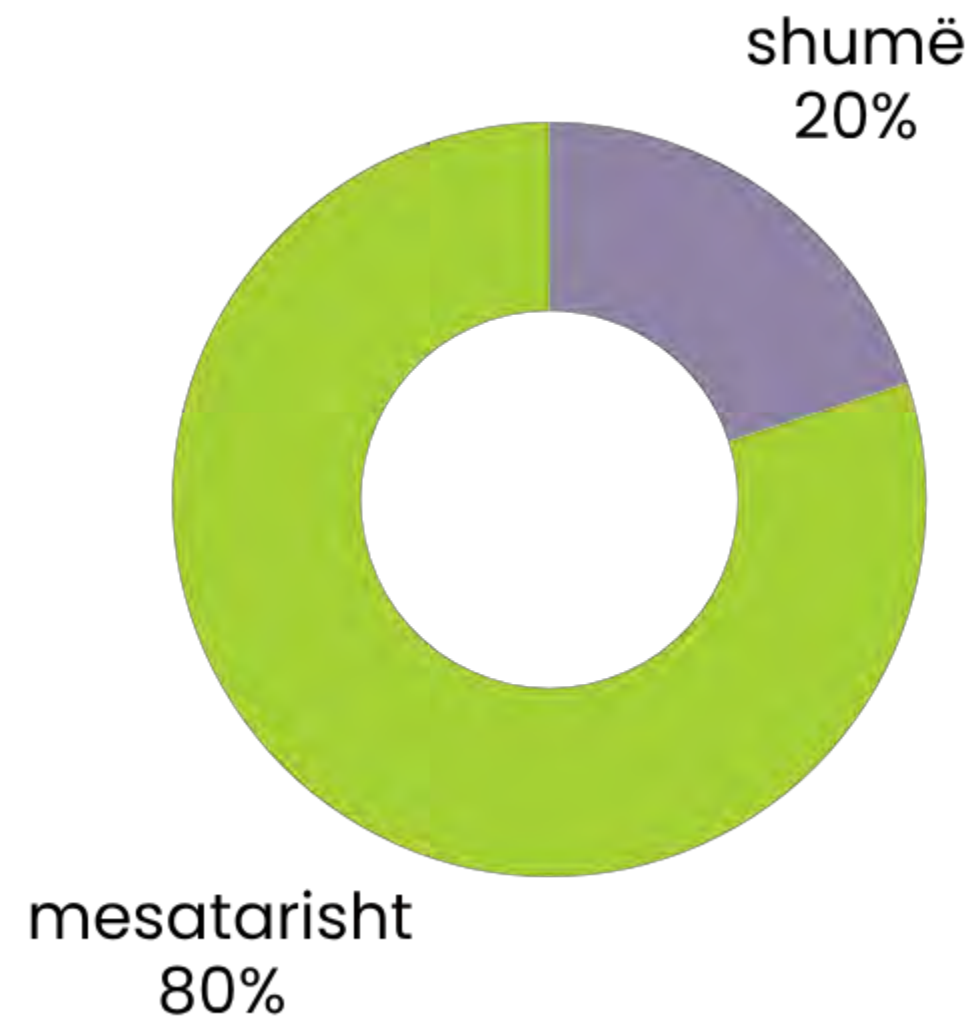
Tri pyetje që kanë pasur për qëllim identifikimin e kapaciteteve njerëzore për reagim në kohë krizash

Nevojat dhe mbështetja

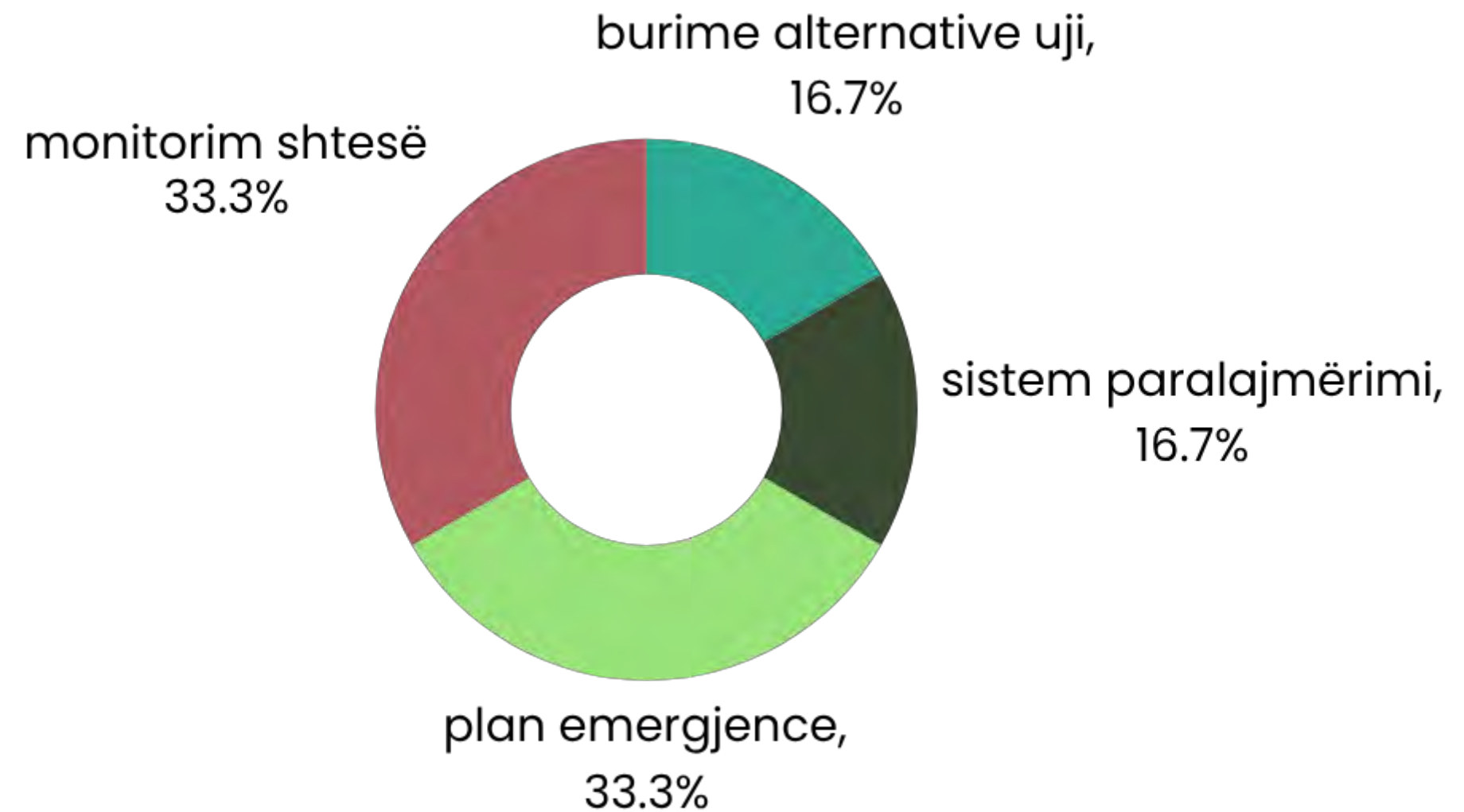
Investimet e dëshirueshme në kapacitet njerëzore dhe infrastrukturore

Rezultatet e Anketimit - Rreziqet dhe hazardët kryesorë

Sa mendoni që ndryshimet klimatike kanë rritur probabilitetin e këtyre hazardëve?

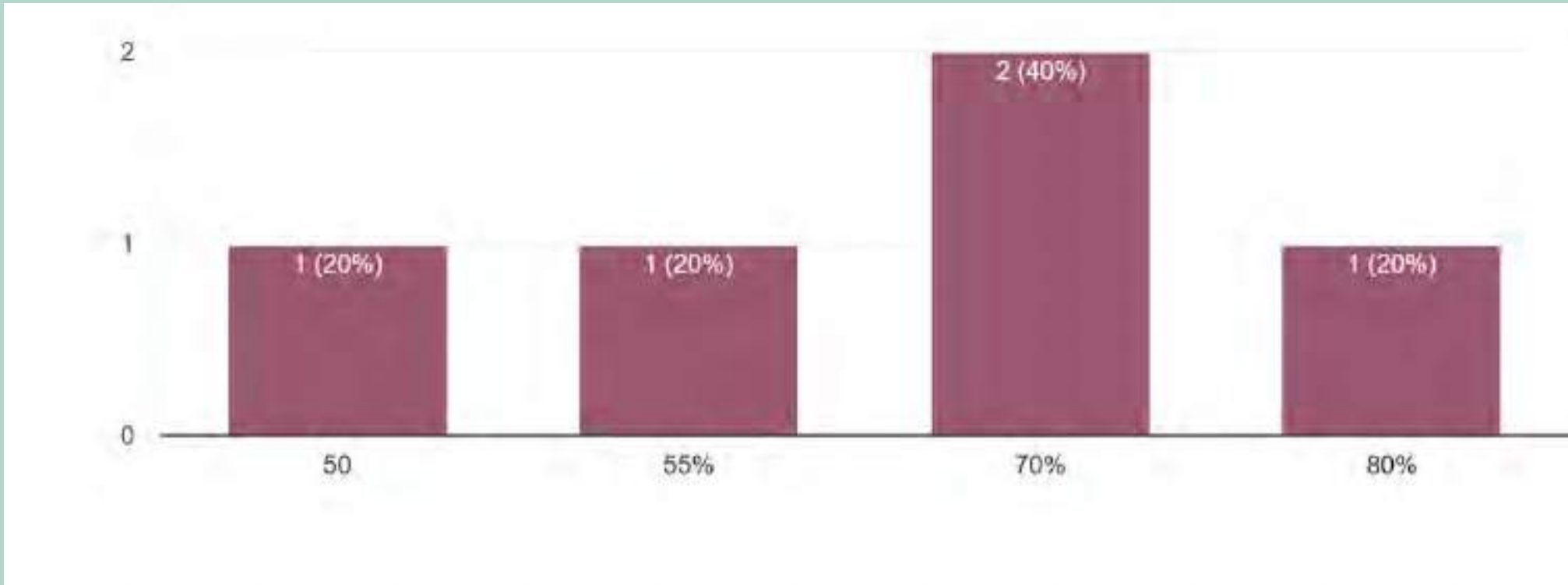

Cilat masa për përballimin e ndryshimeve klimatike janë përfshirë në PSU-në tuaj?

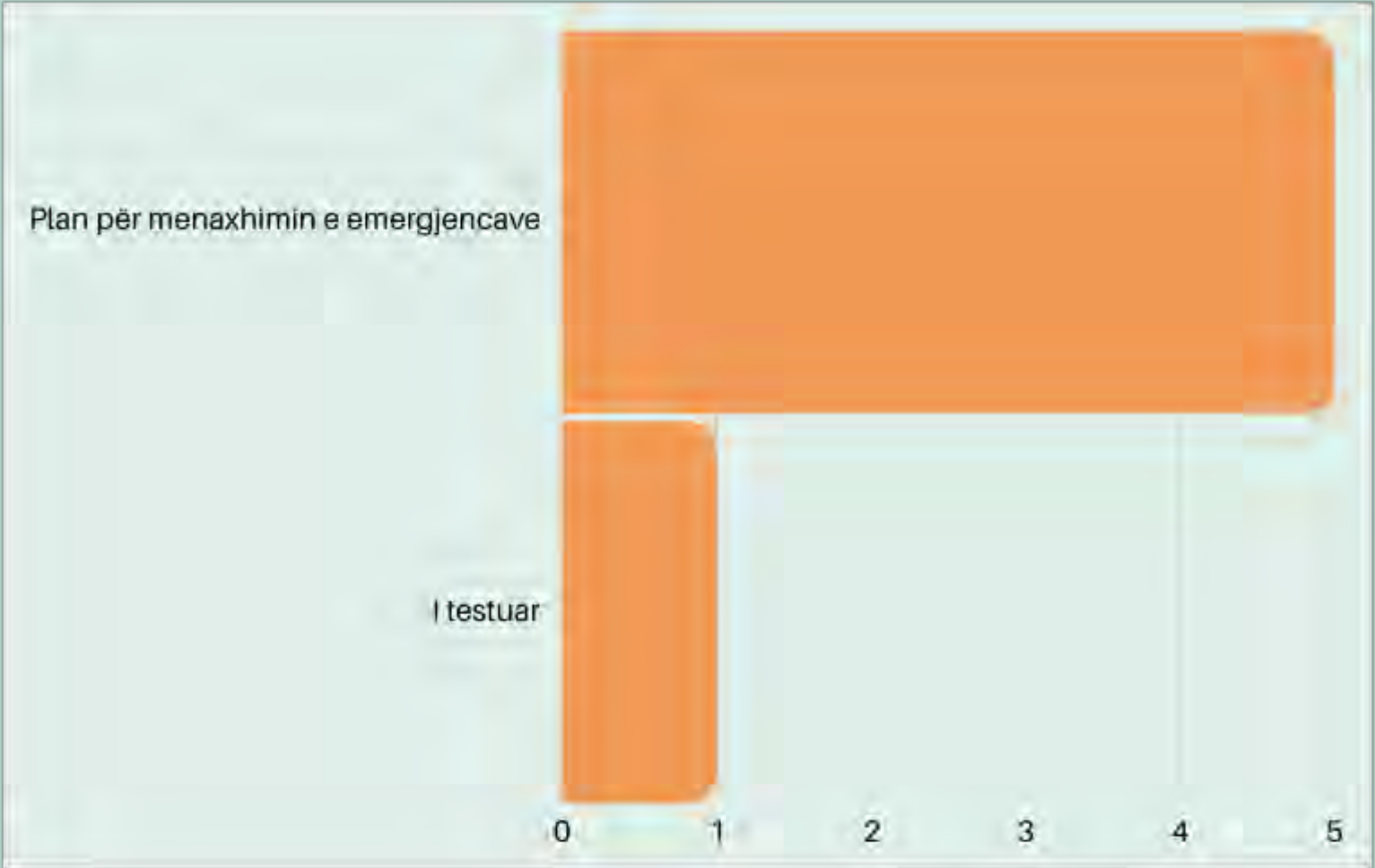

Rezultatet e Anketimit - Masat dhe gatishmëria

Sa prej këtyre masave të identifikuara në PSU janë të arritshme e në praktikë me kapacitetet aktuale të kompanisë? (shpreh në përqindje)

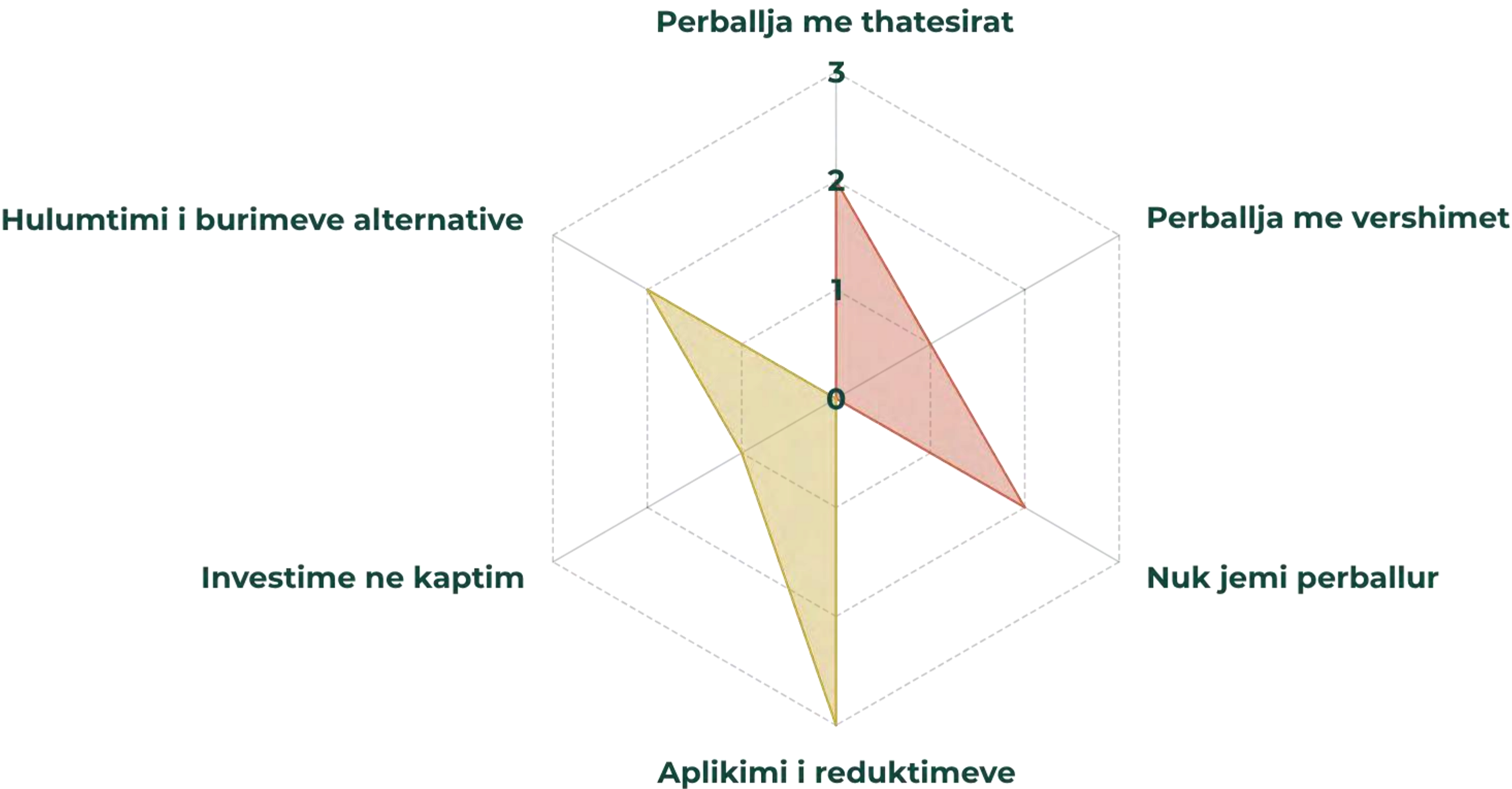
A ka kompania juaj një plan emergjence funksional dhe të testuar? Nëse po, kur është testuar për herë të fundit?

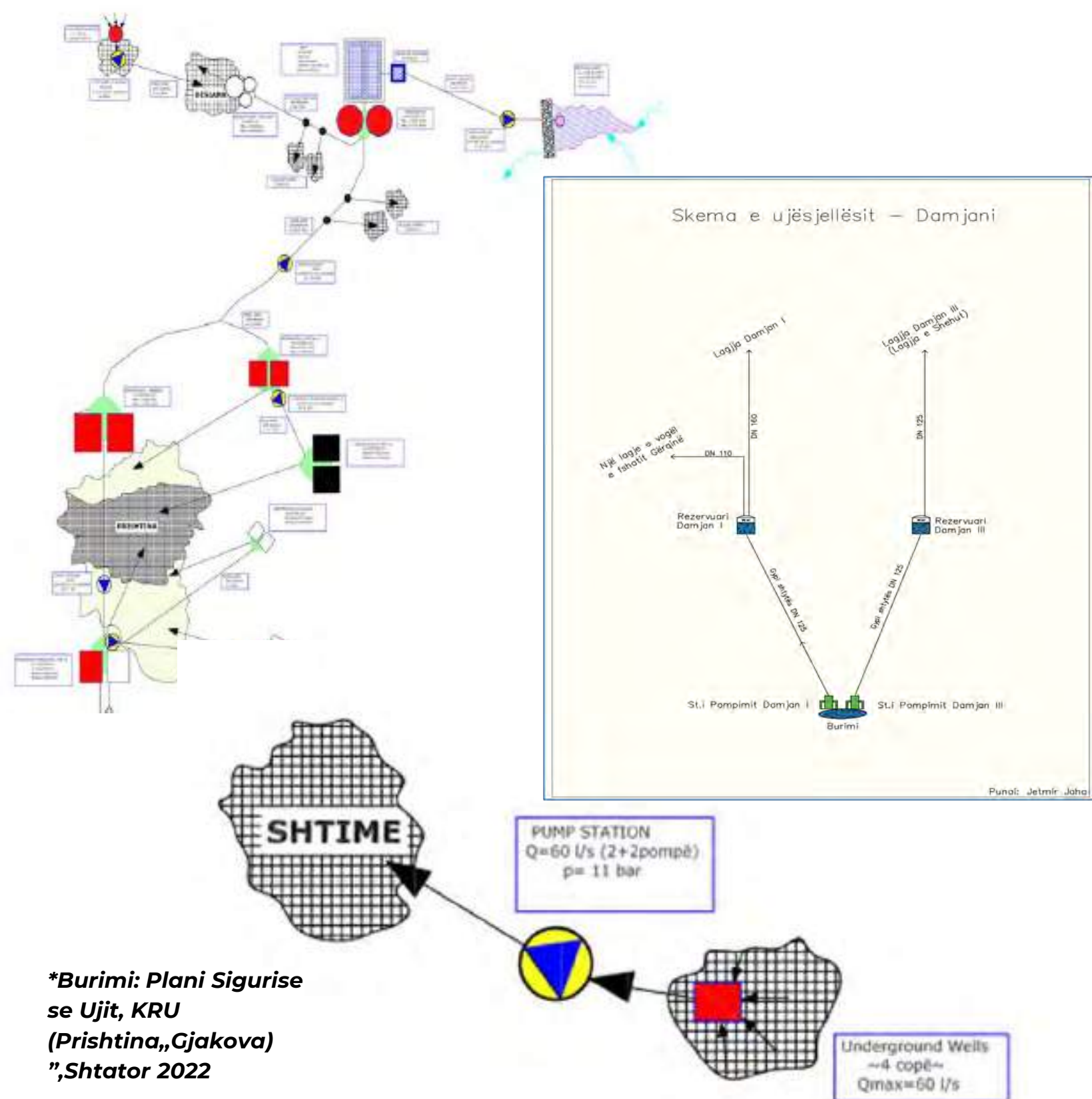
Rezultatet e Anketimit - Stafi dhe kapacitetet njerëzore

Sa staf të emruar me vendim ka aktualisht kompania për reagim në raste emergjencash	Sa prej tyre janë trajnuar posaçërisht për reagim ndaj krizave të lidhura me ujin dhe ndryshimet klimatike?	Cilat janë boshllëqet më të mëdha në kapacitetet njerëzore
9	n/a	numri i pamjaftueshëm i stafit,
8	n/a	mungesë trajnimesh
20	4	mungesë pajisjesh
n/a	n/a	Mungesë e riorganizimit të stafi
11	2	

Rezultatet e Anketimit - Përvoja me sfidat klimatike

Çfarë është arritur?

Identifikimi i rreziqeve kryesore

thatësiat e zgjatura, rritjen e turbullirës në burime gjatë reshjeve, ndotjen nga rrjedhjet sipërfaqësore dhe uljen e kapacitetit të rezervuarëve në periudha të nxehta.

Masat e përfshira në PSU

Kontrolli periodik i cilësisë së ujit në burim, rritja e rezervave të ujit në periudha thatësire, ndërtimi i planeve emergjente për ndërprerje afatshkurtra, instalimi i sistemeve alternative të furnizimit në raste krizash.

Ndërtimi i kapaciteteve njerëzore

Janë krijuar ekipe brenda KRU-ve që kanë hartuar PSU-të dhe njohin metofoligjinë dhe problematikat

Paraqitja vizuale e skemave kryesore të KRU-ve

Skema e menaxhimit të sigurisë furnizimit me ujë, paraqitja skematike e zonës mbrojtëse, mbulueshmeria e zonës se ujësjellësit, Procesi Teknologjik i përpunimit të ujit në ITUP.

Identifikimi i PSO

Të gjitha KRU-të kanë të identifikuar PSO që i kanë, PSO të cilat duhet të hartohen si dhe dokumentet shtesë që mund të mbështesin implementimin e PSU-ve

Plani për rishikimin e PSU-ve

Duke pasur parasysh se të gjithë faktorët të cilët e cenojnë sistemin e furnizimit me ujë ndryshojnë, PSU duhet të rishqyrtohet cdo 1-3 vite

Sfidat dhe mangësit

Mungesë e fondeve të garantuara për masat parandaluese

Vonesa në finalizimin e planeve emergjente

Shumë masa të identifikuara në plan mbeten të paarritshme me kapacitetet aktuale

Rritje e frekuencës së hazardeve klimatike

Nuk ka një sistem unik raportimi dhe alarmimi ndërmjet KRU-ve.

Rekomandimet

Të institucionalizohet zbatimi i **Planeve të Sigurisë së Ujit** në çdo kompani, si pjesë integrale e operimit.

Të sigurohet **mbështetje financiare** për implementimin e masave dhe testimin periodik të PSU-ve.

Të krijohet një **mekanizëm kombëtar koordinues** për reagim të përbashkët ndaj krizave klimatike.

Të fuqizohet **roli i SHUKOS-it si platformë rajonale për shkëmbim praktikash** dhe ngritje kapacitetesh.

Të shfrytëzohet rasti i Kosovës si **praktikë e parë rajonale**, ku të gjitha KRU-të kanë zhvilluar PSU për sistemet e tyre, dhe disa prej tyre edhe **plane emergjencash**

“Planet janë hartuar – tani është koha që ato të jetohen në praktikë.”

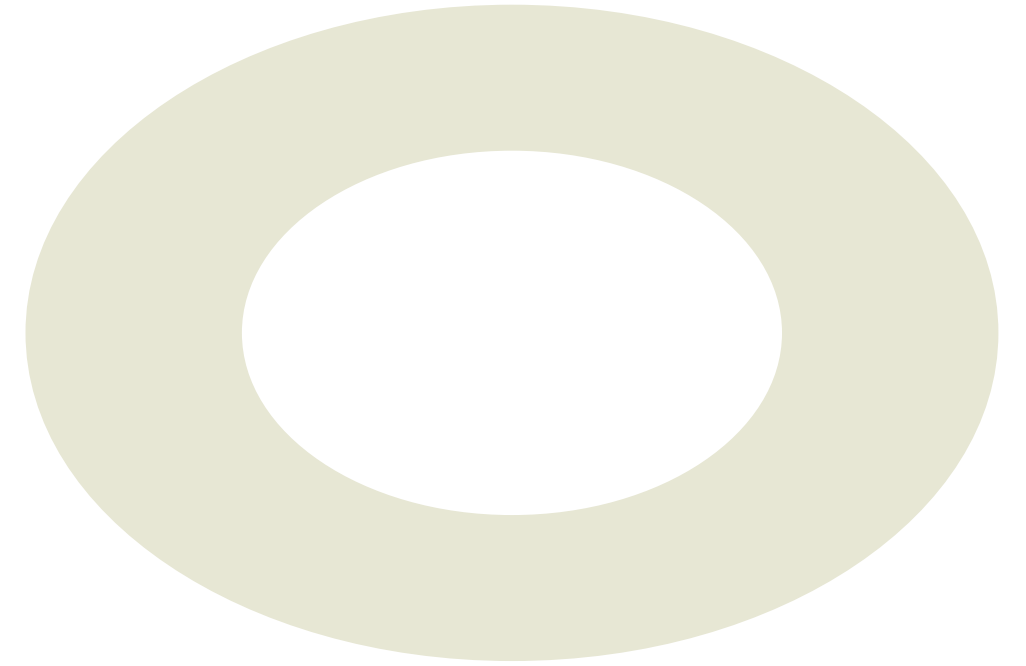
Ky studim tregon se përgatitja ndaj ndryshimeve klimatike nuk është vetëm sfidë teknike, por proces i qëndrueshëm përmirësimi.

*KRU-të në Kosovë kanë dëshmuar se përmes planifikimit, bashkëpunimit dhe përkushtimit mund të ndërtohet **një sektor i fortë, rezilient dhe proaktiv.***

*Kosova përfaqëson një **shembull unik në Ballkanin Perëndimor**, ku të gjitha kompanitë kanë ndërmarrë hapa konkretë për sigurimin e furnizimit me ujë në kushte të pasigurta klimatike – një arritje që meriton të prezantohet dhe të vlerësohet si **praktikë e mirë rajonale.***

THANK YOU!

 erdonitahumolli@gmail.com

